

پرونده «جوان» از نقش فضای ره‌اشده مجازی بر مسئله حجاب

از بدحجابی مجازی تا تشویق به حجاب حقیقی در فضای مجازی

انگار اینجا هیچ یک از خط قرمزهای معمول وجود ندارد و می‌تواند هر طور دلش خواست رفتار و خط‌شکنی کند. برایش مهم نیست که خودش با دست خودش حریم خصوصی خود را نقض می‌کند و با انتشار تصاویر خصوصی از خود و گاهی حتی از خانواده، زندگی شخصی و حریم خصوصی‌اش را در وب‌تری قرار می‌دهد که هر چشمی می‌تواند آن را ببیند و در معرض هر نوع نگاهی قرار دارد. این در حالی است که فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی به‌خصوص شبکه اجتماعی اینستاگرام اگرچه در ظاهر قانونی ندارند، اما این فضا هم خط قرمزهای خودش را دارد. اشراف نداشتن به ویژگی‌های فضای مجازی می‌تواند برای افراد و به ویژه خانم‌هایی که در فضای مجازی خط قرمزهای معمول جامعه را می‌شکنند، چالش‌زا و گاهی برایشان گران تمام شود.

بنابراین حکایت بدحجابی و بی‌حجابی در فضای مجازی از بدحجابی در فضای حقیقی چالش‌برانگیزتر است و برای فرهنگ‌سازی و تشویق به حجاب هم در کنار اقدامات آ‌جایی در فضای حقیقی نباید از ظرفیت‌های فضای مجازی غافل شد؛ چراکه این فضا مرکز نقل ایجاد شبهات و تغییر فکر زنان و دختران برای سوق دادن آنها به سمت بدحجابی است.

فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی به‌ویژه شبکه‌هایی که در حوزه تغییر سبک زندگی و قاب‌بندی ذهنی افراد متمرکز شده‌اند، امروز به یکی از چالش‌زاترین ابزار تغییر فکر و تغییر سبک زندگی افراد تبدیل شده‌اند. از آ‌جایی که زنان هر جامعه‌ای بیش از مردان سفیر فرهنگ و مدیر فکر در خانواده هستند، نوک پیکان تغییر نگاه و سببک زندگی از مسیر فضایی مجازی اغلب زنان جامعه را نشانه می‌گیرد. بر این اساس امروز بدحجابی و بی‌حجابی در فضای مجازی به‌عنوان یکی از

ابزارهای تسهیل‌کننده تغییر نگاه و سبک زندگی زنان به چالشی جدی تبدیل شده است. ویژگی‌های خاص فضای مجازی و احساس حضور در دنیایی متفاوت از دنیای واقعی موجب می‌شود تا گاهی افراد در فضای مجاز رفتارهایی را از خود بروز دهند که در دنیای واقعی کمتر جسارت چنین رفتارهایی را دارند. به همین خاطر هم گاهی وقت‌ها افرادی را که در جامعه با حجاب قابل‌قبول می‌بینیم، در فضای مجازی اقدام به انتشار عکس‌هایی باحجاب نامناسب می‌کنند.

■ **خالی جای فرهنگ‌سازی و سواد رسانه‌ای**
ریشه تمام این چالش‌ها هم فقدان آموزش سوادس‌های و فرهنگ حضور در فضای مجازی است که موجب شده تا بسیاری از پدیده‌های اجتماعی از جمله بدحجابی و بی‌حجابی در فضایی مجازی و شبکه اجتماعی اینستاگرام به‌موضوعی عادی تبدیل شود و با خط‌شکنی

نظر کارشناس

ترند شدن هشتگ «حجاب‌تجربه‌آرامش»

در هفته حجاب و عفاف

از آنجایی که امسال به خاطر بیماری کرونا شرایط ویژه‌ای داریم، بسیج جامعه زنان کشور برای بزرگداشت هفته حجاب و عفاف همچون سال‌های گذشته گردهمایی راهپیمایی برگزار نخواهد کرد و به همین خاطر رویکردمان را برای بزرگداشت هفته حجاب و عفاف به سمت فضایی مجازی و برنامه‌های رسانه ملی برداییم. سال گذشته ما تجربه بسیار خوبی در حوزه فضای مجازی و عملیات سایبری در حمایت از حجاب و عفاف داشتیم و خواهران و برادران مؤمن مادر شبکه‌های اجتماعی مختلف اعم از توئیتر، اینستاگرام و تلگرام و همچنین شبکه‌های داخلی با هشتگ «حجاب‌تجربه‌آرامش» در هفته حجاب و عفاف با همراهی مردم و علاقه‌مندان به حوزه حجاب و عفاف به شکلی بسیار تاثیرگذار برنامه‌هایی را برگزار کردند. با تولید محتوای مردمی به صورت عکس نوشته، توئیت و کلیپ ما موفق شدیم شمار «حجاب‌تجربه‌آرامش» را به مدت یک هفته از اولین روز هفته عفاف

و حجاب تا آخرین روز این هفته به ترند نخست توئیتر فارسی تبدیل کنیم و آنالیزهای نمودارهای عملیات این را نشان می‌داد. امسال هم بنا داریم تا هشتگ تجربه‌آرامش را در دستور کار خود قرار دهیم و امیدواریم همچون سال گذشته دوباره شاهد پای کار آمدن علاقه‌مندان به حوزه عفاف و حجاب باشیم. علاوه بر این قصد داریم تا بسته‌های فرهنگی تولیدی بچه‌های بسیجی و علاقه‌مندان به حوزه عفاف و حجاب را با همین هشتگ تجربه‌آرامش در فضای مجازی توزیع کنیم و امیدواریم بتوانیم امسال هم این شعار را ت‌رند اول توئیتر فارسی کنیم و حتی بتوانیم رکورد بهتری را نسبت به سال گذشته داشته باشیم. قسمت دوم فعالیت‌های سازمان بسیج زنان در حوزه فضای مجازی تولید کلیپ‌های کبریت مدیا در فضای مجازی است. در این زمینه در حوزه کودک به طور ویژه‌ای ورود پیدا کرده‌ایم؛ چراکه در بررسی‌ها احصا شده، حوزه کودک در عرصه حجاب و فضای مجازی حوزه‌ای بسیار مهم و تأثیرگذار است و اگر ما بتوانیم کودک‌کان خودمان را از همین سنسین کودکی با مفاهیم حجاب و عفاف و با زبان کودک‌کانه آشنا کنیم، وقتی این بچه‌ها به سنسین نوجوانی برسند، نیچی از راه را طی کرده‌ایم؛ بنابراین تولید سرود کودک‌کانه را در دستور کار قرار دادیم. کار دیگری که بناسند در هفته عفاف و حجاب آغاز شود، برنامه رویداد تولید محتواست و بنا داریم تا مانویر سراسری از تمامی خواهران فعال در فضای مجازی از سراسر کشور داشته باشیم و آنها را در قالب گروه‌های سه نفره دعوت می‌کنیم که در موضوعات عفاف و حجاب به تولید محتوای فرهنگی اقدام می‌کنند و به ن‌فرت برتر جوایزی اهدا خواهد شد. این رویداد می‌تواند اتفاق بسیار مهمی در تولید محتوا در حوزه فضای مجازی در موضوع عفاف و حجاب باشد.

سمیرا خ‌طیب‌زاده
مدیر فضای مجازی بسیج جامعه زنان کشور

زنان

سرویس اجتماعی ۸۸۴۹۸۴۰۰

حرف‌اول

فضای مجازی افسارگسیخته

حجاب‌را از س‌رن ایرانی می‌کشد

هم نیست. کافی است تا نگاهی به قانون عفاف و حجاب و وظایف دستگاه‌های مختلف در این حوزه بیندازیم تا دستمان بیاید به‌رغم سیری شدن ۴۲ سال از انقلاب اسلامی و با وجود اینکه مطالبه برای حفظ ارزش‌های اسلامی از جمله حجاب و نشانه‌ای از ارزش‌های برپایی انقلاب ما بود، چرا امروز وضعیت برخی ارزش‌ها همچون حجاب و عفاف به این صورت در آمده است. کم‌کاری مشهود دستگاه‌های فرهنگ‌ساز و ذائقه‌ساز همچون آموزش‌وپرورش، وزارت علوم، صداوسیما و دستگاه‌های فرهنگی کشور یکی از اصلی‌ترین دلایلی است که موجب شده تا امروز با چالش در حوزه باورها و ارزش‌ها در میان بخش‌هایی از نسل جوان جامعه مواجه باشیم. طبق این مصوبه ۲۶ دستگاه در حوزه عفاف و حجاب تکلیف دارند و با بررسی تکالیف این دستگاه‌ها درمی‌یابیم، عمده این تکالیف حالت ایجابی دارد، اما اجرای این وظایف بر زمین مانده است.

در این میان با ورود و فراگیری فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی در کشور، چالش‌ها در حوزه مسائل ارزشی از جمله حجاب و عفاف به شکلی تساعدی رشد یافته است. فضای مجازی رها شده و وادادگی وزارت ارتباطات به‌عنوان متولی این فضا موجب شده است تا امروز بدحجابی و حتی بی‌حجابی مجازی به یکی از چالش‌های جدی تبدیل شود. فضای مجازی افسارگسیخته کنونی و حضور کمرنگ‌تر افراد مروج ارزش‌هایی همچون عفاف و حجاب در این فضا موجب شده است تا فضای مجازی به محفلی برای شبهه‌سازی و تغییر نگاه و باورهای جوانان تبدیل شود و از این رهگذر برخی سوءاستفاده‌ها هم در این فضا اتفاق می‌افتد. دام‌هایی همچون قاچاق زنان و دختران ایرانی از طریق کشاندن آنها به وادی مدلینگ در شبکه اجتماعی اینستاگرام واقعیت تلخی است که طی این سال‌ها در کشور اتفاق افتاده است.

در این میان شاید بهترین راهکار تسریع در راه‌اندازی شبکه ملی اطلاعات باشد. اگرچه به نظر می‌رسد حضور و فعالیت بیشتر اقشار مذهبی جامعه برای پاسخگویی به شبهات و تبلیغ سبک زندگی ایرانی اسلامی هم می‌تواند برای مواجهه با این چالش‌ها مؤثر واقع شود.

وب‌تری‌ن

پلیس تنها دستگاه پای کار در مسئله حجاب و عفاف

توقیف و خارج از نوبت در دادگاه صالح محاکمه و حسب مورد به یکی از مجازات‌های مذکور در ماده ۲ محکوم می‌گردند.»

اما تمام این‌ها وجهه سلبی مواجهه با بی‌حجابی و بدحجابی است. در حالی که از نگاه بسیاری از جامعه‌شناسان و روانشناسان زنان و دختران بدحجاب به نوعی آسیب دیده اجتماعی تلقی می‌شوند و در واقع نهادها و دستگاه‌های باید در این مسیر محاکمه شوند که به‌واسطه کم‌کاری و کوتاهی‌شان شاهد بروز ابتلال در فضای مجازی و تسری این ابتلال مجازی به فضای حقیقی هستیم.

به بیان دیگر شاید از فضای مجازی رها شده امروز نتوان انتظاری جز آنچه شاهدان هستیم داشت؛ وقتی نهاد‌های مسئول در حوزه فرهنگ‌سازی، آموزش و ترویج فرهنگ عفاف و حجاب تاکنون عملکرد قابل‌ملاحظه‌ای نداشته‌اند و قوانین و مصوبات مرتبط با حوزه عفاف و حجاب بدون آنکه اجرایی شود، همچنان خاک می‌خورد.

طبق مصوبه عفاف و حجاب ۲۶ دستگاه در حوزه فرهنگ‌سازی برای حجاب نقش دارند که از این ۲۶ دستگاه تنها دستگاهی که بخش سلبی وظایف خود را در قالب‌هایی همچون گشت ارشاد اجرایی کرده، نیروی انتظامی است. این در حالی است که دستگاه‌هایی همچون آموزش‌وپرورش، وزارت علوم و سازمان صدا و سیما در این زمینه عملکردی قابل‌ذکر نداشته‌اند و وضعیت امروز حجاب و عفاف حاصل عملکرد آنهاست. امروز هم که بناسند در حوزه فضای مجازی با بدحجابی و بی‌حجابی برخورد نشود، بازهم پلیس فتا به میدان آمده و وزارت ارتباطات وضع پوشیدن لباس و آرایش‌شان را از طریق فتا به حال خود رها کرده است.

■ **محمد نیک‌ضمیر**

حجاب و عفاف در کشور ما پیشینه تاریخی دارد. زنان و مادران ایرانی برای حفظ این ارزش ملی و اسلامی، از جانشان مایه گذاشتند تا مبادا تاج‌بندگی‌شان را از سرشان بردارد یا ارزش‌هایشان زیر پا گذاشته شود.

حکایت بیست و یکم تیر ماه و روز عفاف و حجاب؛ روایتی از تاریخ مبارزه زنان این سرزمین علیه‌زور و اجبار رضاخانی برای کشف حجاب است و نشانه‌ای از مطالبه‌ای تاریخی برای محافظت از حجاب زنان و مادران ایرانی.

حالا اما بخشی از زنان ایرانی که یک‌روز برای نگه داشتن چادر بر سرشان خون داده‌اند، امروز به‌گونه‌ای دیگر رفتار می‌کنند و بدحجابی به چالشی در جامعه تبدیل شده است. اگرچه بدحجابی بر برخی زنان و دختران در سطح جامعه، بیانگر نگاه و نظرات عامه زنان کشورمان نیست و تنها در برگیرنده بخش بیرونی جامعه است، اما نمی‌توان از این واقعیت گذشت که این نوع پوشش و آرایش زنان و دختران جامعه، نمادی از وضعیت باورها و نگاه بخشی از زنان جامعه ایرانی را به‌تصویر می‌کشد؛ نگاهی که می‌تواند به سایر زنان و دختران جامعه هم تسری پیدا کند.

از سوی دیگر وضعیت حجاب و عفاف بیانگر موضوعات زیربنایی‌تری نظیر وضعیت باورها و سبک زندگی بخشی از جامعه است که در عمل و با توجه به نقش‌های مادری و همسری، نبض جامعه را در دست دارند و تفکر، نگاه، باورها و سبک زندگی آنها نگاه و باورهای نسل آینده جامعه را هم تعیین می‌کند.

وقتی زنان و دختران ایرانی ۸۵ سال قبل برای دفاع از باورهای دینی و حجابشان تمام‌قد ایستادند و از باتوم و تهدید پاسان‌های رضاخانی ترسی نداشتند، شاید انتظاری می‌رفت تا امروز و در شرایطی که ۴۲ سال از انقلاب اسلامی می‌گذرد و ۴۲ سال است تمامی محافل کشور اسلامی شده با سطح عمیق‌تری از باور به ارزش‌های

اسلامی همچون حجاب و عفاف مواجه باشیم.

اما شاهد چنین چیزی نیستیم و این مسئله علامت‌های سؤال فراوانی را پیش روی ما قرار می‌دهد. با وجود این پاسخ به چرایی عدم موفقیت در تعمیق باورهای دینی و ارزش‌هایی همچون حجاب و عفاف کار چندان سختی

پلیس فتای تهران بزرگ اشتراک گذاشتن تصاویر شخصی با پوشش نامناسب در فضای مجازی توسط سلبریتی‌ها در هر صورت بی‌حجابی محسوب می‌شود. در صورتی که شهروندان چنین مواردی را به پلیس فتا گزارش دهند یا مأموران ما در رصدهای خود به چنین موضوعاتی برخورد کنند، مراتب را به مراجع قضائی اعلام خواهیم کرد و در صورت مغایرت آن با قوانین جاری کشور، با انتشاردهندگان تصاویر نامناسب طبق قانون برخورد خواهد شد. امسال هم معاون اجتماعی پلیس فتا ناجا اعلام کرد کشف حجاب در فضای مجازی جزو زیرمجموعه‌های ناجهان قرار می‌گیرد و تخلف محسوب خواهد شد. به گفته سرهنگ پاشایی، معاون اجتماعی پلیس فتای ناجا، در این مورد هیچ تفاوتی میان افراد پر طرفدار و افرادی که دنبال‌کنندگان کمتر یا بیشتری دارند، وجود ندارد و قانون در برابر همه یکسان برخورد خواهد کرد.

معاون اجتماعی پلیس فتای ناجا در خصوص تفاوت میان جرائم حوزه فضای مجازی با جرائم مطرح در جامعه اذعان کرد: «هیچ تفاوتی میان جرائم در فضای مجازی و واقعیت وجود ندارد و هر امری که موجب تشویش آذهان عمومی می‌شود، قطعاً با آن برخورد خواهد شد و پلیس در این رابطه با جدیت عمل می‌کند. قدرت‌نمایی اراذل و اوباش در فضای مجازی نیز ذیل همین موارد است و اخلاص در امنیت محسوب شده و قطعاً با آنها برخورد می‌شود.»

اما در کنار تلاش پلیس برای برخورد با بدحجابی در فضای مجازی به طور یقین نیازمند اقدامات ایجابی و حرکت‌هایی برای تشویق به حجاب و عفاف در این فضا هستیم؛ حرکت‌هایی که حالا و در آستانه روز ملی عفاف و حجاب و با توجه به شیوع کرونا و عدم امکان برگزاری برنامه‌های حضوری عفاف و حجاب اهمیت‌ی دو چندان پیدا می‌کند.

اجتماع مجازی دختران حاج‌قاسم

مجموعه دختران انقلاب چند سالی می‌شود که به مناسب هفته حجاب و عفاف به برگزاری تجمعات دختران انقلاب اقدام می‌کرد تا صدای مطالبه زنان و دختران ایرانی در حوزه حجاب و عفاف را هم به گوش مسئولان کشور و هم به گوش دشمنان برساند. سال گذشته حدود ۴۰ هزار نفر از دختران انقلاب در تجمع دختران انقلاب در ورزشگاه شیرودی شرکت داشتند. امسال با توجه به شرایط فضای شیوع کرونا و با عنایت به تأکید مجدد حضرت آقا بر موضوع حجاب در دیدار مجازی با دانشجویان، مجموعه دختران انقلاب تصمیم گرفت تا اجتماع دختران انقلاب را به‌عنوان رزمایشی برای طرح مطالبات زنان و دختران ایرانی برگزار کند که یکی از این مطالبات هم حجاب است. بر این اساس ما از ۱۲ تا ۱۹ تیرماه پویش هشتگ دختران حاج‌قاسم را در فضای مجازی راه انداختیم.

اینکه پویش اجتماع مجازی دختران انقلاب را به نام شهید حاج‌قاسم سلیمانی راه‌اندازی کردیم به دو دلیل است؛ نخست اینکه حاج‌قاسم دست‌نوشته‌ای در حاشیه کتاب سربلند شهید حججی دارند که می‌گوید دخترم شادی شهدای مدافع حرم در گرو حجاب شماس‌ت؛ همچنین ایشان در جایی دیگر گفته‌اند «آن دختر بدحجاب هم دختر من است.» این بدین معناست که خانم‌هایی هم که ظاهر متفاوتی دارند، مانند ما فکر می‌کنند، مانند ما به هیئت می‌روند و حتی مثل خیلی از ما در اجتماع دختران حضور می‌یابند. این‌ها نیاز به یک تلنگر و امر به معروف قشنگ دارند، بنابراین ما نام این پویش را دختران حاج‌قاسم گذاشتیم و نزدیک به ۵۰ مدل برای حضور و پیوستن در این پویش معرفی کردیم؛ به این صورت که یکی برای این پویش مجازی فیلم امر به معروف می‌فرستند و دیگری بخشی از وصیت شهدا را از‌ال‌سال می‌کنند و این پویش مختص خانم‌ها هم نیست. از سوی دیگر بناسند تا خانواده شهدای شناخته‌شده‌تر در این پویش از مسئولان مطالبه‌کنند تا آنها برای مردم توضیح دهند در حوزه اجرایی این کار بناداریم تا در حجاب و عفاف تاکنون چ‌کار کرده‌اند. ما ز نمایندگان و مسئولان کشور دعوت می‌کنیم به این پویش بپیوندند و برنامه‌هایشان را برای مردم بازگو کنند. دختران انقلاب هم که در خط مقدم توزیع بسته‌های آ‌زاق و بسته‌های بهداشتی به خانواده‌های محروم قرار داشتند، حالا بنا دارند تا هدایایی از جنس کالای حجاب همچون روسری، بهادشتی به خانواده‌های محروم قرار داشتند، حالا بنا دارند تا هدایایی از جنس کالای حجاب همچون روسری، صیادشیرازی، رسول خلیلی، مجید قربانخانی، اصغر وصالی، محمد حسین حدادیان، احمدی روشن، مرتضی کریمی، محسن حججی، سید جعفر حسینی و و همچنین دختر شیخ زکراکی و دختر شهید حاج‌قاسم سلیمانی حضور یابند و حجت‌الاسلام پناهیان سخنرانی کنند و در نهایت بیانیه‌ای قرائت شود.

بهاره ج‌نگ‌روی

مدیر گروه مردمی دختران انقلاب (آمرین به معروف صدا‌ط)